

Ubvur Uburhu aka atsənge abi Ufirhibi Utsutson ri itsi ubvur Ufirhibi

Uburhu uner itser Uyesu unga atsəng ubvur uwurε. Iwu ugε unga atsəng umgbə ra amek aki 57-59 use 61 udzur ru unumkpi umbə aka amar Uyesu. Uburhu atsəng ubvur uwurε ri ivangyε unga aka awe ru ugbor uzī. Unga atsənge abika adəsa abi inggbaashia unga aka adzin ru Umakidoniya.

Ubin hā uku utsu umbə atsəng ubvur uwurε, atsəng atar uwεε ra abika adəsa ru uteu Ufirhibi ri itsi iyiyike iyi ízūwā nu ifen-Num hā umbə aka akorhe ri ivangyε Uburhu aka awe ra ayetnum.

Ubvur ha udεyiwa umen ugε abəə ani idūwū Isarhe Iyiki Ize na akpẽmbə igbopi itsi nggu Uburhu, bər rimi hā, Uburhu awe ra anggəm ugε, << ... Ubinkpi uku uwe ru ugarh kishoo uwe ugε adzowe isarhe Ukiristo.>> Ikei udεyiwe ighongamen ri itsi imesi igberangwī iki isoyi ra abika adəsa ru Ufirhibi, ikpū ipipare ha umbə aka apara anera ugε awu ufang umbə adəsu imesa iyi Umusa na adərha akpo ififərh. Ubvur ha ufituwe imangmang abi Ufirhibi ugε umbə amesi iwe ru idəngamen nu irhərhi itsi ikpū iyi Uyesu nu ikpū ibibima Uburhu aka akorhe, na awu abika agəm anggəm uben ivang.

Ri imimasha, ubvur ha idzowe umbə itsūwā ugε umbə asei ise iyi ize nggu adəkambə.

Abinkε aka awe umə

Utsutson ri itsi ubvur ha (1.1-11)
 Agben ibibék ru Uburhu (1.12-26)
 Ibibék ru ubok Ukiristo (1.27–2.18)
 Utimoti nu Uabaforiditu (2.19-30)
 Ififita nu igbiir ato ri itsi abi imesi igberangwí
 (3.1–4.9)
 Imimasha (4.10-23)

¹ Ubvur uwirε udzeku Uburhu nu Utimoti. Umēn iwe agārhū Ukiristo Uyesu. Umēn itsenye kishoo aner Unum abika adəsu Ukiristo Uyesu ru uteu Ufirhipi. Umēn ikei itsenye anggabaashimbō nu adikin.

² Unum Utēmen nu Uteijee Uyesu Ukiristo ama adzaa umbi imimuta nu ididoor.

Itarwεε nu ifεn-Num

³ Umum, Uburhu, itar uwεε ru Unummum uben ivang umum iki ikaiferhkō umbi.

⁴ Uben ivang umum ifena-Num ru umbi kishoo, umum ifen nggu anggōm akarhārhā,

⁵ ubinkutsu umbi aka atōmbi itsen nggu umum ri idεyiwe anera Isarhe Iyiki Ize ha. Umbi aka akorhumbi akere utirhi ru unumkpi umbi aka awe ru imangmang uba utsī icεrε.

⁶ Idzidzerhe umum ihweng uge Unum aka atirhunga ikorhe iyiki ize ra amēnmbi. Nu unga awuri inua ikorha ngge utsēku unga aka imasha kishoo ivangyε Ukiristo Uyesu aka ibvui aba.

⁷ Irhikungge umum igū ri imine ri itsimbi kishoo, ngge iki iwe uge umum ibema umbi nggu kishoo amēnmum. Uko umum iwe ru ugborzī use ikake Isarhe Iyiki Ize ni idεyiwe uge iwe idzidzerhe, kishoo umbi agasha nggu umum ri imimuta iyi Unum.

8 Unum awu idekamum uge umum ūbeemum umbi kishoo akarhārhā nggu ibibemaye Ukiristo Uyesu aka adzaa umum.

9 Umum ifen-Num uge umbi awuri itoma abemumbi adōka na aseng ri ihwihwēngmbi na adēē atsū ri iyiki irhika nu iyiki ida irhika.

10 Umbi aba akorhumbi rimi, umbi awuri idēē atsūmbi ubinkpi uku uwe uku uze. Umbi ikei awuri idēē aseimbi ise iyi ki isar iki ishingge ru uvau utsekü Ukiristo aka ibvui aba.

11 Umbi ikei awuri idēē akorhumbi abin aka arhika arherhe ri ijee Uyesu Ukiristo iki uwuri ikū ikpikpoi nu itosa iba ru Unum.

*Uburhu aka awe ru ugborzī
itsu Isarhe Iyiki Ize izērhā*

12 Umbi angwēmen nu anapumen, umum ibee umbi ahwēng uge abin aka abewe ha aka akorhe ru umum atsu Isarhe Iyiki Ize ha izērhā.

13 Icerē kishoo abi iwa aki idzeu udzepurhe uyerhe nu kishoo abo nggimi aka ahwēngmbo uge umum iwe ru ugborzī ri itsi idzowe isarhe Ukiristo.

14 Ri itsi umum iki iwe ru ugborzī, Uteijee atsu irhe abika adōsa nggimi awe ru ikeramen. Umbō ani irherha Arherhu-Num nggu ikeramen akarhārhā nu isheri iwei.

15 Awu idzidzerhe uge abo adzowe isarhe Ukiristo umbō agū unyēē umum naabee abo anyā umbō awe ru ugarh anangmbo umum. Bor abo adzowe isarhe Ukiristo ra amen aka aze*

* **1:15** Nggu ikeramen na aminasu akpo ugarha ideyiwe abo arherhe ha izuwā.

16 nu ibibema. Umbø ahwengmbø uge atsuka umum ru ugborzī ngge itsú umum ideyiwe anera uge Isarhe Iyiki Ize iwe idzidzérhe.

17 Abøo adzowe isarhe Ukiristo ngge itsú umbø akpo ubin umbø akaabee. Umbø asi idzowekumbø ngge nggu amen aka asar. Umbø akaiférhkø uge idzowe isarhembø iwuri itsu ighongamen ru umum ri ivangye umum iki iwe ru ugborzī.

18 Bor ubinkpi umbø aka akaiférhkø usi ighongkpø amennum. Umbø aba akorha ngge ri iferhkø iyiki ibewe use iferhkø iyiki ize, ubinkpi uku uwe ru ugarh kishoo uwe uge adzowe isarhe Ukiristo. Ake atsu umum inggomanggom.

Ífumum iwuri inggomanggom,

19 umum ihweng uge ru ubok ifen-Nummbi nu iyiyikeye iki idzeki Ipfu Uyesu Ukiristo, umum iwuri idze ru ugborzī ukpire.

20 Umum ifosa akarhārhā uge umum isi ígūmum atsak ru ubinkpi umum iki ikorhe. Umum ibee irherhe ni isheri iwei ngge itsú umum idēē ikū ikpikpoi iba ru Ukiristo ri ikikorhamum, ru nyaka ha umum iki iwe uben ivang. Umum ìba ibék use ìba ikpe, umum ibee ikpoi unga uben ivang.

21 Umum ìba ibék, umum ikpoi Ukiristo ukpekū, ikei ivangye umum iki ikpe, iwuri iwe ru ugarh inangge ibibék ru upfung!

22 Umum ìba inu ibék ri iyere, umum idēē ikorhumum ubinkpi uku awe ru ugarh. Bor umum iwuri itsú ubin ukusong? Umum isi ihweng!

23 Umum isi idēē itsúmum akpe use ibibék.

Umum ibee ineke upfung ukpirε ni iwe nggu Ukiristo, ubinkutsu, ngge iwe iyiki izea ru umum.

²⁴ Bør izengge ru umbi umum ība ībæk ri iyormum.

²⁵ Umum ihweng izengge ru umbi, nggee umum ihwengmum iwuri iwe ru urhε nu umum iwuri inu itsermum ru umbi kishoo. Umum ibee iyika umbi atomu awe ru imangmang ru Unum na awe ra anggɔm ra ake.

²⁶ Ngge itsú ivangyε umum iki iwe nggu umbi ikei umbi awuri itoma akpoi Ukiristo Uyesu ru ubinkpi unga aka akorhe ru ubokmum.

Ibibεkyε iki imε Isarhe Iyiki Ize

²⁷ Ubinkpi uku unang kishoo, ugε umbi akorhe ru utsindīwi uku urhika ra abika awe ru imangmang ri Isarhe Iyiki Ize ri itsi Ukiristo. Mɔcε umum ība iba inyā umbi use igū arherhe ri itsimbi, umum iwuri ihweng ugε umbi adēē akermbe urhɔnga na ani itɔ̄ itser akarhārhā ri ikake abin hā Isarhe Iyiki ize iki imesuwe.

²⁸ Ikei umbi asi ígūmbi iwei ru uben utsindī abika akpēna umbi. Ri ikorhe ru nyaka ha umbi awuri idεyiwe umbɔ̄ ugε Unum awuri itsime umbɔ̄, bør awuri ifɔ̄rha umbi.

²⁹ Umum irherha akεrε ubinkutsu Unum aka adeyiwanga umbi imimuta ri ineka umbi awe ru imangmang ru Ukiristo nu ikei ahwa ayetnum ru unga.

³⁰ Ayetnum hā icεrε umbi aka awe ra ake, awe ru nyaka ayetnumkε umbi aka anyā umum ra ake, nu ayetnumkε umbi aka agū icεrε umum ini iwe ra ake.

2

*Àka arhərhitsi ru nyaku Ukiristo
aka arhərhi itsinga*

¹ Umbi aba afita ri itsimbi aka awe abi Ukiristo, nu umbi aba awembi ri idəngamən ru ibibemanga ru umbi, nu umbi aba awembi ri iwərha nggu Ipfu-Num, nu Ukiristo aba awea ri inna nu ici-corhe ru umbi,

² məcə àka atsu umum igəmagəm idzidzerhe ri idəsa arherhamum. Umbi àka akaifərhkə abin urhənga. Àka abema adəka. Àka awe amən unying nggu adəka na azī ra asu urhənga.

³ Àka niba akorhumbi ifərhəyə iki itsu umbi awe ru ugarh anangmbi abəo use akorhe ubinkpi uku utsu umbi aberi itsi. Bər àka irhərhi atsimbi àka aneke ubən unera anyangu uner uwəo ananga unga.

⁴ Umbi kishoo àka niba akaifərhkə na akorha abinke aka iyika umbi ukpekü, bər àka akorha abin aka aze àka iyike abəo.

⁵ Iməngge umbi akaifərhkə ru nyaku Ukiristo Uyesu.

⁶ Unga awe ru nyaku Unum ru ubən utsəndiā, bər asi inyangi itsinga awea icaica nggu Unum.

⁷ Unga anyangi itsinga asi iwea ubin, unga awe ugərhā ri adzeka ri iyor uner.

⁸ Unga aka adzipa awe unera,
unga arhərhi itsinga
na akpe ru nyaka Unum aka adəyiwe unga.
Unga akpe ru utsəndi uwuku ubewe
ri inyapuwe unga ru igərhəmau ucucii!

⁹ Ngge itsu Unum abera unga afafă

ra anangk ε aka anangke ub ε n anang
na adzowe unga itsok ε iki inangke ub ε n itsok.

- ¹⁰ Unum akorha ak ε er ε ngge itsú ub ε n unera ra af $\ddot{\text{a}}$
nu ab $\ddot{\text{i}}$ use un $\ddot{\text{o}}$ rkang ab $\ddot{\text{i}}$
awuri itar arhu ri idzowe itsi ru Uyesu,
¹¹ nu ub ε n arh $\ddot{\text{e}}$ m awuri irherhe ukup $\ddot{\text{e}}$
uge Uyesu Ukiristo awu Uteijee.
Ak ε er ε awuri ik $\ddot{\text{u}}$ imor az $\ddot{\text{i}}$ ru Unum Ut ε .

Irhang ru nyaki idzeer

¹² A aze awerhamum, rimi h $\ddot{\text{a}}$, aka ad $\ddot{\text{o}}$ sa ru
nyaka umbi aka isaka ad $\ddot{\text{o}}$ sa ri ivangy ε umum iki
ina iwe nggu umbi, $\ddot{\text{a}}$ ka ad $\ddot{\text{e}}$ $\ddot{\text{e}}$ ad $\ddot{\text{o}}$ sa na akorhe ic ε er ε
anangmbi umum iki isi iwemum nggu umbi. $\ddot{\text{A}}$ ka
at $\ddot{\text{o}}$ itser ad $\ddot{\text{e}}$ yiwe ifif $\ddot{\text{o}}$ rhmbi nggu iwei nu izizang.

¹³ Umbi ad $\ddot{\text{e}}$ $\ddot{\text{e}}$ akorhumbi ak ε er ε ubinkutsu Unum
nibikanga anu it $\ddot{\text{o}}$ itser ru umbi ri iyika umbi
abema na akorhe ubinkpi unga akaabee umbi
akorhe.

¹⁴ $\ddot{\text{A}}$ ka niba akorhumbi iferhe ri ibvibvun use
uning,

¹⁵ ngge itsú unera asi írhenunga umbi ri ikorhe
iki ibewe, nu umbi awuri iwe asasar. Umbi awuri
iwe angw $\ddot{\text{e}}$ Unum aka asi íkorhumb $\ddot{\text{o}}$ ubin uvau ra
ateu abi amen aka at $\ddot{\text{a}}$ rh $\ddot{\text{a}}$, umb $\ddot{\text{o}}$ aka isaka akorhe
abin aka abewe. Awu ufang umbi asei isei iyiki ize
nggu umb $\ddot{\text{o}}$ ru nyaka abika arhang uge ε idzeer ra
afaf $\ddot{\text{a}}$.

¹⁶ Aka ad $\ddot{\text{e}}$ $\ddot{\text{e}}$ aker ri isarhe idzidzerhe iyiki id-
zowe urhe. M $\ddot{\text{o}}$ c $\ddot{\text{e}}$, ru unumkpi Ukiristo aka iba,
ngge iwuri itsu umum ifirh $\ddot{\text{a}}$ uge umum isi it $\ddot{\text{o}}$ mum
itser iyiki itso ru umbi ibem.

¹⁷ Abinkε umbi aka adzowe na akorhe aki idze ru imangmangmbi ru Uyesu awe ru nyaki idem-Num. Uko urhemum uba uwe ru nyaku ungwērhā abin aka ahwake umbɔ aka awupuwe izūwā ru idem-Num, umum iwe ra anggɔm nggu umbi kishoo.

¹⁸ Umbi igambi aka agɔm anggɔm nggu umum.

Utimoti nu Uabaforiditu

¹⁹ Umum ifosa ugε Uteijee Uyesu abemuwa umum idene Utimoti aba ru umbi ifitem, ngge itsú umum ima igɔmagɔm ivangyε umum iki igǔ isarhe ra atsimbi.

²⁰ Umum ishimum nu uwɔɔ nggu umum ru nyaku Utimoti. Awu idzidzerhe ungaabee inyā iker iyormbi.

²¹ Abɔɔ nggimi akpurha akaiférhkɔ abinkε umbɔ akaabee na asi ikambɔ iférhkɔ abinkε Uyesu Ukitristo akaabee.

²² Bɔr umbi ahwengmbi age Utimoti aka adeyiwanga iwiwenga. Unga atɔ itser urhɔnga nggu umum adzowe Isarhe Iyiki Ize ru nyaku ungwē aki itɔ itser nggu utenga.

²³ Nggee uba umum igǔumum abinkε abi ijee Uroma aka ikorhuwa umum, umum iwuri idene ungaaba ru umbi.

²⁴ Nu umum iwemum ri ikeramen ugε Uteijee awuri ineka umum iba ru umbi ifitem.

²⁵ Bɔr umum ikaiférhkɔ ugε awu ufang umum idene Uabaforiditu abvui aba ru umbi. Unga awu ungwēmén. Unga atɔ itser nggu umum na atang iwa ru nyaku uner iwa nggu umum ri idzowe Isarhe Iyiki Ize. Umbi adene unga ru umum ru unga ayika umum nggu ubinkpi umum iki ibee.

26 Umum ibee idene unga aba ru umbi ubinkutsu umbi agūmbi ugε aghonga unga, amennga adake. Ngge itsu unga adzumaabee inyā umbi.

27 Idzidzérhe irhārhā ighongge unga akpurha abor akpe. Bor Unum acorhuwe unga nu umum ikei. Unum asi ibeenga umum itoma nggu idōngamen ri idōng amenye umum iki iwerangge.

28 Umum itoma ibee idene unga aba, nggee umbi aba anyāmbi unga ikei, umbi ama agōm nu umum ima itsuwe ighongamennum.

29 Mɔce aka ayei unga nggu ibibema iyi Uteijee nggu anggōm na adzowe imor ra anera ru nyaka unga.

30 Àka akorha akere ubinkutsu unga akpurha abor akpe ri itser Ukiristo. Unga atsu itsinga ru iyiki ighong ri iyika umum ivangye umbi aka asi idēē ayikambi umum.

3

Unum anyā umbi ru nyaka abika asusar ru ubok imangmang

1 Arherha akɔɔ ake umum iki ibee irherhe. Umbi angwēmén nu anapumén, aka agōm anggōm ugε umbi awe abi Uteijee! Asi íwea ighighong ru umum itsenga abin ru umbi akirakε umum iki ititi itsenga umbi. Ngge iwuri ika umbi ri imangmangmbi.

2 Niba uneke aner ha aki ikorhe ru nyaki íjui akūna umbi ayapumbø. Umbø akorhe iyiki ibewe ivangye umbø iki ibee usorhe uwe utsar ifførh, umbø akpurha azharhuwe agau ayormbø.

³ Umēn iwe ru usorhe idzidzerhe ukpu ipfu, ubinkutsu umēn idzowe igōng ru Unum ri Ip-funga, umēn iwe ru ikeramen ru Uyesu Ukiristo, umēn isi iwemēn ru ikeramen ugē ititēwāmen iwuri ifōrh umēn.

⁴ Bōr umum iwemum nu ubinkpi uku utsu umum ikeramen.

Unera aba akaifērhkō ugē ititēwānga iwuri ifōrh unga, mōcē unga ahwēng ugē umum itēwā inang unga.

⁵ Asorhuwa umum ru unum ukpu utōrōk. Umum iwu uner Uisrairha. Umum iwe ru unang Ubanjami. Umum iwu utsa Uyahuda. Uyamum nu utemum awu abi Uyahuda. Umum iwe Ufarisi abika adōsi Íkpem anangmbō uben unera.

⁶ Umum ūdēyiwe itsu amēnmum ru Unum ri idzowe uver ra abika adōsu Uyesu. Umum inyangu itsimum irhika ru utsīndīwi umum iki udōsi Íkpem.

⁷ Bōr kishoo abinkē umum iki ikaifērhkō ugē awu ake atsu umum iwe asasar ra asu Unum, icērē umum inyā ake asi iweke ubin, ri itsi umum iki iwe ru imangmang ru Ukiristo.

⁸ Abinkē aka anang, umum irhi uben ubin ugēe usi imēkpō ivangye umum iki ikpanga ukpō nggu nggaa ugarhkpi ukpuku uhwēng Ukiristo Uyesu Uteijeemum. Umum iki itarukū kishoo uben ubin-mum ri itsinga. Umum irhi abina ru nyaka abinkē aka ashike ru ugarh ru umum ima ikpo Ukiristo,

⁹ ni ikpo iwe uwu unga. Unum asi inyangu umum iwemum uner uwuku urhika ri idōsi Íkpem. Bōr unga anyanga umum uner uwuku urhika ri iwe ru imangmang ru Ukiristo. Irhirhika ha idzeku Unum ru ubok imangmang.

10 Umum ibee ihweng Ukiristo nu ijee iyiki isoknga ra akpe nu igasha ra ayetnumnga, ni iwe ru nyaka unga ra akpenga.

11 Ngge itsú umum ima isok ra akpe ikei.

Igɔpa izī ra asu

12 Isi iwengge ugε umum iki ikpomum akere kishoo, umum inasi iwemum ru nyaka Ukiristo, bør umum ikpurhi itsu amennum ibee iwe ru nyaku Ukiristo, aki ha atsu Uyesu akpɔm umum.

13 Umbi angwēmen nu anapumen, umum isi ikakū iferhkɔ uge umum iki idzur ikpɔmmum ukpɔ, bør umum ikorhu ubina unying. Umum iyiruwe ubinkpi uku utɔngkpɔ ra andzing nu itɔ itser akarhārhā igɔpa izī ra asu ru ubinkpi uku uwuri ikorhe.

14 Umum igɔpa nggu ikermum izī ra asu ru ubinkpi uku udzeu umum ri imimasha. Umum ikorhe rimi ngge itsú umum iyεi ubεte Unum aka ayisa umum ra afā izī iyεi, ru ubok ubinkpi Ukiristo Uyesu aka akorhe.

15 Kishookamen iki iseng ri imangmang, imɛngge umen irhi abina ru utsindī uwere. Nu unermbi unying aba akaiferhkɔ iyikise ru ubina unying ra abin hā umum iki irherhe, mœce Unum awuri iyikuka unga anyā ru utsindī uwuku urhika ikei.

16 Bør umen ima isisei ru nyaka abinke umen iki imesa uba utsī icare.

17 Umbi angwēmen nu anapumen, àka agbopa nggu abɔɔ ri ikorhe ru nyaka umum. Àka arhi abirabε aka abek ru nyaka abinke umen iki ïdzaa umbi.

18 Ubinkutsu anera arherhe abek ru nyaka anggamtsak igārhāmau ucucii Ukiristo. Umum iki ideyiwamum akere isha, nu icere umum irherhe ake ikei nggu anyi.

19 Ivangye umbø aka ikpe, umbø awuri itsi ri itsitsim. Unummbø awu anambø. Abinke umbø aka agom awu abin ishi umbø aki ikorhe. Amenmbø awe ra abin upfung.

20 Bor umen iwe abi afã. Umen ini idzeu uwuku uførh umen Uteijee Uyesu Ukiristo, uwuruwi aka idzeku nggo ha.

21 Unga afea ri ijee iyiki ikü abina kishoo aba ri ididarhnga. Unga awuri ikü ijee ha afaruwe ayormen aka aghong irhärhā na akpe icere ngge itsú ake awe ru nyaki iyinga iyiki ibek ugbagbaa.

4

1 Nggee, umbi angwemēn nu anapumen, ngge iwuri itsu umbi adëe aker ri idøsu Uteijee. Umbi awe awerhamum iki ibema ni idzumi ibee inyä. Umbi atsu umum igomagom. Umbi awe ru nyaku nggaa itosa iyi itsernum iki itsso.

Ishishärhū Uburhu

2 Umum ishärhā ungo Uafodiya nu Usintiki umbi akaiférhkø unying nggu adøka ubinkutsu umbi awe ru imangmang ru Uteijee.

3 Ìi, ikei umum irhusa ungo uwærhe itsernum uwu idzidzérhe uyike akatsérh abere aka atø itsér akarhärhā ayika umum ri idzowe Isarhe Iyiki Ize. Ukirhemen nu abøø aka atø itsér nggu umum ikei nu kishoo atsokø umbø aka atseng ru ubvur uwu urhe.

4 Ubən ivang àka agəm anggəm ugε umbi awe abi Uteijee. Umum iwuri irherhumum ikei, àka agəm anggəm!

5 Àka adεyiwe ubən unera ididəɔryε umbi aka awe. Uteijee asi ídārhunga na aba.

6 Niba angwārhūmbi anaa ri itsi ubən ubin, bər àka arhusu Unum ubinkpi umbi aka abee, àka ashɔrhā unga na atar uwεε ru unga.

7 Nu ididəɔryε Unum aka adzowe, ididəɔr ha iki inangge kishoo ihwihwεng iwuri ikake iferhkəmbi nu ubinkpi umbi aka igū ra amenmbi ubinkutsu umbi awe ru imangmang ru Ukiristo Uyesu.

8 Umbi angwēmen nu anapumen, ubinkpi uku udəsa umum iki ibee irherhe unggakpi. Àka adεε akaifərhkɔ ri itsi abinke aka awe idzidzərhe na awe ru imor na arhika na asar ru abinke aki itsu amen agəm anggəm, nu abin aka aze inyñyā, nu udzumu ize na amε̃ke iyεi ikpikpoi.

9 Àka akorhe kishoo abinke umbi aka amesa na ayei na agū na anyā ru umum. Unum uwuku udzowe ididəɔr awuri iwe nggu umbi.

Uburhu atar uwεε ru umbi ru iyiyikembə

10 Umum iwe ra anggəm akarhārhā nggu ikpū anggəmke Uteijee aka adzaa ubinkutsu umbi ikei aka adεyiwambi umum ibibemambi. Ngge iwe idzidzərhe ugε umbi abemumbi umum ubən ivang, bər umbi asi ikpombi utsñdī uwuku udεyiwa ingge.

11 Umum isi ini umum irherhe akεre ugε umum ibee ubin, umum iki imesumum igəmagəm nggu ubən ubinkpi uku ukpo umum.

12 Umum iki imesumum ibék nggu ida ubin nu ibék nggu iwe ru ubinkpi uku unangkpó ubinkpi umum iki ibee. Umum iki imesumum ibima nggu uben ubinkpi uku ukorhe ru umum. Umum iwe ra anggóm ivang anaamum aka aták na ashike ru ubin, ivangyé umum iki ikpo inang ubinkpi umum iki ibee nu ivangyé umum iki isi ikpomum ubinkpi umum iki ibee.

13 Ukiristo ani adzaa umum iker iyiki igémagóm ru uben ubinkpi uku ukorhe ru umum.

14 Uko rimi hă, aze umbi aka ayika umum nggu ubinkpi umum iki ibee.

15 Awu use anang akérę ha, ivangyé umum iki ibore Umakidoniya, abika adəsu Uyesu abəo asi iyikambó umum nggu uhwék uku utōitser Unum. Umbi ukpekü akpurha akorha aki ha ri ivangyé umbi abi Ufirhibi aka awe abika afa ri idəsi Isarhe Iyiki Ize.

16 Uko ivangyé umum iki iwe ru Utasarhonika, umbi ayikambi umum anangmbi idiki unying ri ivangyé umum iki ibee.

17 Umum isi irherhumum rimi ugé umum ibee iyεi izūwā iyεo. Bər umum ibee umbi akpo itosa akarhārhā ru Unum.

18 Umum iki iyεisű abina kishoo umbi aka adene ru ubok Uabaforiditu. Umum ikpo inang abinkę umum iki ibee. Iiyikembi iwe ru nyaki idəm iyiki iwe ru isung iyiki ize umbó aka adzowe ru Unum. Unga ayεi ngge nggu anggóm.

19 Unummum awuri idzaanga umbi abina kishoo umbi aka abee ru abinkę unga aka awurake ubinkutsu umbi awe ru imangmang ru Ukiristo Uyesu.

²⁰ Unum Utεmεn ama awe ru ikpikpoi ugbagbaa nu ugbagbaa. Iwerimi.

Imimashi ighwe

²¹ Àka aghwe kishoo abika adəsa, abirabε aka awe ru imangmang ru Ukiristo Uyesu. Abika adəsa aka awe nggu umum nggimi aghwe umbi.

²² Kishoo aner Unum nggimi aghwe umbi, undzumunga abika awe ru udzepurhe Ukaisar.

²³ Imimutu Uteijee Uyesu Ukiristo ima iwe nggu umbi kishoo. Iwerimi.

**Ibibemuwe-Num Iyiki Ifa Ru Dūya
Duya: Ibibemuwe-Num Iyiki Ifa Ru Dūya (New
Testament)**

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Duya)

Translation by: Dūya Development Association

Contributor: SIL Nigeria

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 May 2025 from source files dated 8 May 2025

3ccd0531-8578-54e4-a023-62d4592e4b27